

UYGULAMALI REKABET HUKUKU SERTİFİKA PROGRAMI

2017 Bahar Dönemi / 23 Şubat – 25 Mayıs 2017

Uygulamalı rekabet hukuku seminerleri, İstanbul Bilgi Üniversitesi SBE Hukuk yüksek lisans programında 2006 yılından bu yana sunulan bir seminer dersidir. Kamuya açık olan bu derste her hafta farklı bir konu, uygulamadan bir uzman tarafından anlatılmakta ve tartışılmaktadır. 2011 yılından bu yana, Seminer programına kayıt yaptırarak düzenli katılım gösteren kişilere "katılım sertifikası" verilmektedir.

Programın Amacı

Rekabet hukuku, piyasa ekonomisinin sağlıklı bir şekilde işlemesi açısından vazgeçilmez hukuk dallarından biridir. Bu hukuk dalı, günümüzde dağıtım anlaşmaları, birleşmeler, fiyatlandırma, pazarlama, satış politikaları ve işbirliği anlaşmaları gibi pek çok ticari işlemi yakından ilgilendirmekte ve düzenlenen piyasalar dahi olmak üzere, ekonominin her alanında yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Bu nedenle, rekabet hukuku hakkında bilgi sahibi olmak, günümüzde başta avukatlar olmak üzere, yöneticiler ve üst düzey çalışanlar açısından son derece önemlidir.

Bu sertifika programının amacı, katılımcılara Türk rekabet hukuku uygulaması hakkında bilgi vermek, güncel sorunlar ve tartışmalar hakkında onları aydınlatmaktır. Bu şekilde, katılımcıların bu hukuk daha iyi anlamaları ve pratikte karşılaşılan rekabet hukuku sorunları karşısında, çözüm geliştirme becerisini kazanmaları hedeflenmektedir. Ayrıca seminer dersinin, rekabet hukuku ile ilgilenen profesyonellerin bir araya geldiği bir tartışma platformu oluşturması da hedeflenmektedir.

Programın Konusu

Uygulamalı Rekabet Hukuku Sertifika Programı, Türk pozitif rekabet hukukunu konu edinmektedir. Bu çerçevede esas itibarla Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un maddi ve usul hükümleri ele alınacaktır. Kanun hükümleri, konuyla ilgili uzmanlar (avukatlar ve akademisyenler) tarafından teorik ve uygulama boyutu ile aktarılacak ve yasaklayıcı normların çizdiği çerçeve Rekabet Kurulu kararlarından örnekler ile izah edilecektir.

Programın Yapısı ve Süresi

Seminerler, aşağıda belirtilen program dahilinde her Perşembe 18:20 saatinde başlayacak ve tek ara verilerek, 20.45'de sona erecektir. Seminer konusu ile ilgili belge ve bilgiler (mümkün olduğu ölçüde) 1 hafta öncesinden katılımcılara gönderilecek ve bu şekilde konu hakkında bilgilenmeleri sağlanacaktır. 14 hafta ve takriben 42 saatlik program 23 Şubat – 25 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşecektir.

Kayıt ve Ücret Bilgisi

Seminer rekabet hukuku ile ilgilenen ve özellikle temel rekabet hukuku bilgisine sahip herkese açıktır. İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk yüksek lisans ve lisans programı öğrencilerinin dışında programa katılmak için kayıt yaptırılması gerekir. Program ücreti 1900 Türk Lirasıdır.

Öğretim Kadrosu

Prof. Dr. Yılmaz Aslan (Aslan Hukuk Bürosu)

Doç. Dr. Tamer Çetin (YTÜ, İktisadi ve İdari Birimler Fakültesi)

Doç. Dr. Gamze Aşçıoğlu Öz (ODTÜ, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Kadir Baş (Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Eroğlu (Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Emin Köksal (Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi)

Yrd. Doç. Dr. Kerem Cem Sanlı (İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Dr. Ahmet Fatih Özkan (Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Buğra Kesici (Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi)

Şahin Ardiyok (Balcıoğlu Selçuk Akman Keki Avukat Ortaklığı)

Av. Haluk Arı, (Arı Hukuk Bürosu)

Av. Sibel Atik (ZESA Avukat Ortaklığı)

Av. Zeynep Ergün (ZESA Avukat Ortaklığı)

Av. Gönenç Gürkaynak (ELİG Gürkaynak Avukat Ortaklığı)

Av. Orhan Ünal (Aslan Hukuk Bürosu)

İsmail Hakkı Karakelle (Rekabet Kurumu Danışmanı)

Av. Mert Karamustafaoğlu (Erdem & Erdem Hukuk Bürosu)

Program koordinatörü

Yrd. Doç. Dr. Kerem Cem Sanlı

DERS PROGRAMI (14 HAFTA)

1. Hafta 23 Şubat 2017: Telekomünikasyon Sektöründe Güncel Gelişmeler ve Özellikle Türk Rekabet Kurulu'nun (16-20/326-146 sayılı) Fiber Optik Kablo Kararı, (*Prof. Dr. Yılmaz Aslan, Aslan Hukuk Bürosu, Av. Orhan Ünal, Aslan Hukuk Bürosu*)

Bu seminer dersinde Telekomünikasyon sektöründe son dönemde yaşanan rekabet sorunları ele alınacak ve özellikle muhtelif piyasalarda hakim durumda kabul edilen Türk Telekom'un uygulamalarından bahsedilecektir. Rekabet Kurulu son yıllarda Türk Telekom aleyhine muhtelif soruşturmalar açmış olmasına rağmen, bunlardan sadece alt yapı hizmetleri piyasasındaki dışlayıcı eylemleri konu alan 16-20/326-146 sayılı fiber optik kablo kararında ihlalin varlığına hükmedilmiştir. Geniş bant internet piyasasında rekabetin yeniden tesis edilmesi konusunda önemli bir dönüm noktası olmaya aday olan bu karar, rekabet hukukunda tartışmalı olan *sözleşme yapmanın reddi* doktrini konusunda Rekabet Kurulu'nun güncel tutumunu yansıtmaya açısından da incelenmeye değerdir. Derste, bu karar ekseninde Türk Telekom'un dışlayıcı mahiyetteki uygulamaları irdelenecektir.

2. Hafta: 2 Mart 2017: Havayolu Deregülasyonu Başarılı Mı? Beklenenler ve Gerçekleşenler, (*Doç. Dr. Tamer Çetin, Yıldız Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*)

2003 yılında Türkiye, iç hat tarifeli uçuşlar segmentinde piyasaya giriş engellerini kaldırarak, havayolu endüstrisini deregüle etti. 2007 yılında gerçekleşen fiyat deregülasyonu ile birlikte endüstri, tamamen rekabete açıldı. Deregülasyon ve rekabet, fiyatlarda azalma ve beraberinde talepte patlamaya neden olarak, tüketici refahında artışı beraberinde getirdi. Bu anlamda deregülasyon ve rekabetin, diğer ülke örneklerindeki benzer sonuçlar gösterdiğini söylemek mümkün. Bununla birlikte, Türk Havayolları'nın (THY) piyasadaki dominant pozisyonunun, deregülasyon ve rekabetin etkilerinin beklenen düzeyde gerçekleşmesini engellediğini söylemek mümkün. Bu derste, havayolu serbestleştirilmesinin rekabetçi etkileri hem anekdotal hem de ampirik olarak analiz edilecek, gelinen noktada, THY'nin tekel gücünün rekabet üzerinde neden olduğu baskı rekabet hukuku perspektifinden analiz edilecektir. Böylece bir yandan, deregülasyonun artı ve eksilerini, diğer yandan, piyasa gelişmeleri ile Rekabet Kurulu kararları arasındaki asimetriyi anlamak mümkün olacaktır.

3. Hafta: 9 Mart 2017: Enerji Sektöründe Güncel Rekabet Hukuku Tartışmaları (*Av. Gönenç Gürkaynak, ELİG Gürkaynak Ortak Avukat Bürosu*)

Enerji sektöründe Avrupa Komisyonu başta olmak üzere dünya rekabet otoriteleri tarafından tartışılan güncel rekabet hukuku yaklaşımları, Rekabet Kurulunun halihazırdaki pozisyonları ile birlikte analiz edilecektir

4. Hafta: 16 Mart 2017 : Türk rekabet hukukunda *MFC* şartı ve uzlaşma ihtiyacı (Av. Şahin Ardiyok, Balcioğlu Selçuk Akman Keki Avukat Ortaklığı, Yrd. Doç. Dr. Emin Köksal, Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi)

Son yıllarda özellikle geniş bandın yayılmasıyla internetin yarattığı yeni hizmetler, bu hizmetlere uygulanan rekabet kurallarını dinamik nitelikteki piyasalara özgü şekillendirmektedir. En çok ses getiren ve Rekabet Kurumu'nun yakın merceğinde olan uygulamalardan biri de, online platformların müşterilere yönelik en uygun şartların sağlanması amacıyla sıklıkla koyduğu "En Çok Kayrılan Müşteri Şartı (*Most Favored Customer Clause - MFC Şartı*)" olarak adlandırılan koşullardır. *MFC* şartları hakkında yapılan Kurum incelemelerinin başında ise, yakın zamanda ilk kez soruşturmaya tabi tutulan Yemek Sepeti hakkındaki 09.06.2016 tarih ve 16-20/347-156 sayılı Kurul kararı gelmektedir. Bu seminer dersinde, Rekabet Kurulu'nun içtihat niteliğindeki Yemek Sepeti kararına ve bu karar çerçevesinde *MFC* şartına ilişkin yanlış bilinen doğrulara değinilecektir. Ek olarak, dünyada ilk defa Rekabet Kurumu tarafından cezai yaptırıma tabi tutulan *MFC* şartları bakımından mehz AB uygulamasındaki uzlaşma mekanizmasına değinilerek, inovasyon yoluyla dinamik etkinlik artışının yaşandığı online pazarlarda rekabet hukukunun ve uzlaşma mekanizmasının klasik endüstrilere kıyasla nasıl uygulanması gerektiğine dair hukuki ve iktisadi analizlere yer verilecektir.

5. Hafta 23 Mart 2017 : Teknoloji Yoğunluklu Sektörlerdeki Birleşmelerin Rekabet Denetiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Tartışmalar, (Yrd. Doç. Dr. Kadir Baş, Marmara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi)

Atlantik'in iki yakasındaki rekabet otoriteleri, son dönemde ilaç ve bilişim gibi teknoloji yoğunluklu sektörlerdeki sorunlu birleşmelerle mücadeleyi öncelikli hedefleri arasına almıştır. Ne var ki, klasik rekabetçi koşullara göre belirlenmiş rekabet hukuku kurallarının, teknolojik yeniliklerin ana rekabet parametresi olduğu dinamik rekabete göre şekillenen söz konusu sektörlerdeki birleşmelerin denetlenmesi açısından uygun olmaması veya yetersiz kalması, rekabet otoritelerinin söz konusu amacı elde etmelerini önemli ölçüde zorlaştırmaktadır.

Bu seminer kapsamında, öncelikli olarak teknoloji yoğunluklu sektörlerin özelliklileri açıklanacak, sonrasında ABD ve AB'de son dönemde verilen önemli birleşme kararları da dikkate alınarak bu sektörlerdeki birleşmelerin analizinde yaşanan sorunlar irdelenecektir. Bu bağlamda, ciro eşiklerine ilişkin olarak AB Birleşme Tüzüğü'nde yapılması planlanan değişiklik taslağı da incelenecektir. Sunumun son kısmında ise, Rekabet Kurulu'nun teknoloji yoğunluklu sektörlerdeki birleşmelere (olası) yaklaşımı ve potansiyel çözümler tartışılacaktır

6. Hafta 30 Mart 2017 : Rekabet İhlallerinin Sona Erdirilmesinde Taahhüt Yöntemi, (Av. Mert Karamustafaoğlu, Erdem & Erdem Hukuk Bürosu)

1/ 2003 sayılı Komisyon Tüzüğü'nde uzunca bir süredir yer alan, 4054 sayılı Kanun'un değiştirilmesi çalışmalarında gündeme gelen ve ilgili Taslak'ta yer alan "taahhüt"

uygulaması, AB komisyonu tarafından da sıkça kullanılmaktadır. Enerji sektöründeki dikey bütünleşik şirketlerin ayrıştırılması ve uzun dönemli sözleşmelerin sürelerinin kısaltılması için kullanılan bu yöntem, son dönemde Booking ve Amazon kararlarıyla gündeme gelmektedir. Yakın gelecekte de önemini koruyacağı düşülen taahhüt yöntemi ile bir rekabet incelemesi, taahhüt edilen unsurlara bağlı olarak nihai karar alınmadan sona erdirilmektedir. İhlal tespiti yapılmaması teşebbüslerin avantajı iken, rekabet ihlalinin çok kolay sona erdirilmesi, uzun bir hukuki mücadeleden kaçınmak da Otoritelerin kazancı olmaktadır.

7. Hafta: 6 Nisan 2017 : Rekabet İhlallerinden Dolayı Yöneticilere Uygulanacak Yaptırımlar ve Yöneticilerin Sorumlulukları: Rekabet ve Şirketler Hukuku Mevzuatı Açısından Değerlendirme (Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Eroğlu, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Rekabet ihlallerinin merkezinde teşebbüsler adına karar veren yöneticiler yer almaktadır. Gerek en ağır ihlal olarak düşünülen karteller olsun gerekse RKHK'nun 4. veya 6. maddesinden kaynaklanan diğer ihlaller olsun rekabete aykırı davranışlar yönetici pozisyonundaki kişilerin aldıkları kararlar ve uygulamaları sonucu meydana gelmektedir. Fakat rekabet hukuku mevzuatında yaptırımlar temel olarak teşebbüslere uygulanmaktadır. Bu nedenle kısa dönem fayda kaygısı ile hareket eden yöneticiler üzerinde yeterince caydırıcı etki yaratmamaktadır. Bu nedenle de son yıllarda yöneticilere yönelik yaptırımlar artan oranlarda tartışılmaya başlanmıştır. Yöneticilerin, rekabet ihlallerinden dolayı şahsi olarak sorumlu tutulmalarının caydırıcılık açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Yöneticilere yaptırım uygulanması konusu büyük oranda kabul görmek ile birlikte hangi tür yaptırım araçlarının kullanılacağı konusunda görüş birliği yoktur. İdari para cezaları, yönetici olma yasakları gibi araçların yanında cezai yaptırımların da yaygın olarak uygulandığı görülmektedir. Diğer taraftan yöneticilere uygulanacak yaptırımların ve yöneticilerin sorumluluklarının sadece rekabet mevzuatı açısından değerlendirilmesi sorumluluk esaslarını çizmede yeterli olmayacaktır. Açıkça kanuna aykırı davranışları nedeniyle gerek idari para cezası olarak gerekse özel hukuk tazminatı nedeniyle şirketlerin zarar etmesine neden olan yöneticilerin şirketler hukuku ve sermaye piyasası mevzuatı uyarınca da idari, hukuki ve cezai sorumluluklarının doğması muhtemeldir. Bu nedenle rekabet ihlallerinden dolayı yöneticilerin sorumluluklarının şirketler hukuku ve sermaye piyasası hukuku açısından da son yıllarda yaygın tartışmalara sebep olmaktadır. Bu seminerde Türk hukuku esas alınarak (fakat karşılaştırmalı hukuk sistemlerinden faydalanarak) yöneticilerin rekabet hukuku, ticaret hukuku ve sermaye piyasası hukukundan kaynaklı sorumlulukları ve yöneticilere uygulanacak yaptırımlar son gelişmeler göz önüne alınarak incelenecektir.

9. Hafta: 13 Nisan 2017: Rekabet Kurulu'nun Banka Kararı Uyarınca Açılan Tazminat Davalarının Değerlendirilmesi (Yrd. Doç. Dr. Kerem Cem Sanlı, İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ar. Gör. Buğra Kesici, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi)

Rekabet Kurulu'nun, 2013 yılında verdiği ve on iki bankanın kredi kartı, kredi ve mevduat hizmetleri alanında fiyat anlaşması yaptığına dair ihlal kararı, tazminat davalarına ilişki yarattığı uygulama pratiği nedeniyle, son dönemde çok tartışılmaktadır. Kararın kesinleşmesi ile birlikte, bankalardan hizmet alan binlerce tüketici, tüketici ve asliye hukuk mahkemelerinde tazminat davaları açmakta ve şu ana kadar bir türlü gelişme imkanı göstermemiş, belirsizlikler ile dolu tazminat hukukunun limitlerini zorlamaktadırlar. Bu seminer dersinde sunum sahipleri, önce bu davalar açısından son derece önemli olan Bankacılık kararının haksız fiil sorumluluğu açısından ne anlama geldiğini irdelenecekler, akabinde açılan tazminat davalarındaki pratik ve nazari sorunları tartışacaklardır. Bu çerçevede özellikle karardaki ihlal bulgusunu ne anlama geldiği, zararın nasıl hesaplanacağı, müteselsil sorumluluğun uygulanma esasları ve zamanaşımı meselesi tartışılacaktır.

10. Hafta: 20 Nisan 2017 : Türkiye'de Rekabet Mahkemelerinin Kurulması Çok mu Uzak Bir ihtimal? (Dr. Ahmet Fatih Özkan, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Görevlisi)

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'de 1994 yılında bir rekabet mevzuatı yürürlüğe konulmuş ve bu mevzuatı uygulamakla görevli Rekabet Kurumu kurulmuştur. Buna karşın, bazı ülkelerin aksine rekabet hukukundan doğan davaları karara bağlamak üzere uzmanlık mahkemesi niteliği taşıyan bir "rekabet mahkemesi" ise oluşturulmamıştır. Bu sunumda rekabet hukukundan doğan iptal ve tazminat davalarının görüldüğü mevcut mahkeme teşkilatı ortaya koyulmakta, rekabet mahkemelerinin kurulmasının Türk yargı örgütüne ve Anayasaya uygun olup olmadığı tartışılmakta, rekabet mahkemelerinin kurulmasına yönelik bir ihtiyacın bulunup bulunmadığı sorusuna yanıt aranmakta ve Türkiye'de rekabet mahkemelerinin kurulmasına ilişkin önerilerde bulunulmaktadır.

27 Nisan 2017: TATİL

11. Hafta 4 Mayıs 2017: AFM/MARS Devralma İşleminde Mutlu Son! Rekabet Kurulu'nun İdari Yargı Kararlarının Gereğini Yerine Getirmesine İlişkin Bir İnceleme (Doç. Dr. Gamze Aşçıoğlu Öz, ODTÜ, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi)

Bu seminer dersi, sinema sektöründe son dönemde yaşanan yoğunlaşma olgusunu ele almaktadır. Bu bağlamda özellikle AFM/Mars devralma işlemine ilişkin olarak Rekabet Kurulu'nun 17.11.2011 Tarih 11-57/1473-539 sayılı kararı ve akabinde alınan diğer Kurul kararları, ilgili yargı kararları incelenecek ve Rekabet Kurulu'nun yargı kararının yerine getirilmesinde izlediği yol tartışılacaktır. Şüphesiz bu yapılırken yine Kurum'un Sinema Hizmetleri Sektör Raporu ele alınacaktır.

12. Hafta: 11 Mayıs 2017: ABC Tipi Bilgi Değişimleri: Genel Çerçeve ve Rekabet Kurulu'nun Güncel Kararı Işığında Uygulamadan Doğan Belirsizliklerin Değerlendirilmesi (Av. Zeynep Ergün, Av. Sibel Atik, Zesa Avukatlık Ortaklığı)

Rakipler arasındaki rekabete duyarlı bilgi değişimleri uzun bir süredir rekabet hukukunun en çok tartışılan konularından olmakla birlikte, bu bilgi paylaşımlarının doğrudan değil ortak bir alıcı ya da sağlayıcı vasıtası ile dolaylı olarak gerçekleştirilmesi son dönemde rekabet otoritelerince tartışılan en güncel konulardan biri haline gelmiştir. Bu çerçevede “ABC tipi bilgi değişimi” ya da “*hub and spoke* karteller” olarak adlandırılan üç taraflı şemada ortak sağlayıcıların ya da alıcıların rakipler arasındaki bilgi değişimindeki rolü, bu şemadaki bilgi akışının hangi durumda rekabete aykırı hale geldiği ve bilgiyi veren, alan ya da bilgiyi nakleden piyasa oyuncularının rekabet ihlalinden sorumlu tutulabilmesinin şartları farklı ülkelerin rekabet otoritelerinin ve mahkemelerinin kararlarına konu olmuştur. Türk Rekabet Kurumu’nun tüketici elektroniği ve konsol oyunları pazarlarında yürüttüğü soruşturma kapsamında da benzer bir üçlü ilişki incelenmiş ve perakendeciler ile sağlayıcılar arasındaki perakende satış fiyatlarına yönelik bazı iletişimler Rekabet Kurulu tarafından 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı anlaşmalar kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu dersimizde dolaylı bilgi değişimleri farklı rekabet otoritelerinin ve üst mahkemelerin emsal oluşturan kararları ve Rekabet Kurulu’nun güncel kararı ışığında incelenecek ve bu şemanın diğer rekabet ihlallerinden ayrıran yönleri üzerinde durulacaktır.

13. Hafta 18 Mayıs 2017: Uyumlu Eylem Karinesi: Geçmiş Günler Geri mi Geldi?_(Av. Haluk Arı, Arı Avukatlık Bürosu)

Türk rekabet hukukuna özgü bir kavram olarak uyumlu eylem, ispat yükünü tersine çeviren *karine* ile birlikte rekabet hukukunun en tartışmalı konularının başında gelmektedir. Bugüne kadarki uygulamada belirli ölçüde bir istikrar sağlandığı düşünülürken, Rekabet Kurulu’nun 14.01.2016 tarih ve 16-02/44-14 sayılı Ege Bölgesi Çimento kararı uyumlu eyleme ilişkin tartışmaları yeniden gündeme getirdi. BU seminerde Gazete kararından başlayarak Kurul’un uyumlu eyleme yaklaşımı, ispat sorunları, ekonomik delillerle ispat konuları ele alınacaktır.

14. Hafta: 25 Mayıs 2017: Rekabet Kurumu’nun 20 yılı: Nereden Nereye? (İsmail Hakkı Karakelle, Rekabet Kurumu Danışmanı)

Bu seminer dersinde, Rekabet Kurumu’nun kuruluşundan bu yana geçen süreç içerisinde, nasıl bir evrim gösterdiği, teşkilatlanması, büyüme sancıları, kurumsal işleyişinin nasıl yürütüldüğü ve hangi sorunlar ile karşılaştığı anlatılacaktır. Ayrıca Rekabet Kurulu’nun rekabet hukuku politikasının şekillendirilmesinde mihenk taşı diyebileceğimiz önemli kararları ve uygulamaları, tarihsel bir perspektif ile ele alınacaktır. Dolayısıyla Kurum’un geçmiş dönem uygulamaları ve kısa tarihçesi ile ilgili bilgi edinmek isteyen kişiler için, bu iki saatlik ders, kaçırılmaz bir fırsat olarak görülmelidir.

